

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2021. gada 19. jūlijā

Satversmes tiesas 2. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs Aldis Laviņš, tiesneši Daiga Rezevska un Anita Rodiņa, kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto pieteikumu par lietas ierosināšanu (ieteikums Nr. 127/2021), kuru iesniedzis [..] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu:

1.1. atzīt Civilprocesa likuma 445. panta otro daļu (turpmāk – apstrīdētā norma) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 92. panta pirmajam teikumam;

1.2. ļaut Pieteikuma iesniedzējam samaksāt drošības naudu par blakus sūdzības iesniegšanu.

2. Apstrīdētā norma noteic, ka tiesnesis pieņem lēmumu par atteikšanos pieņemt blakus sūdzību, ja likumā noteiktajā kārtībā un apjomā nav samaksāta drošības nauda vai blakus sūdzībai nav pievienota pilnvara vai cits dokuments, kas apliecina pārstāvja pilnvarojumu pārsūdzēt tiesas lēmumu.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;

- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18. –19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Turklāt saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu kolēģija var atteikties ierosināt lietu, ja konstitucionālajā sūdzībā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

4. Saskaņā ar Satversmes 85. pantu Satversmes tiesa savas kompetences ietvaros izskata lietas par likumu atbilstību Satversmei, kā arī citas ar likumu tās kompetencē nodotās lietas. Satversmes tiesas likuma 16. pantā ir izsmeļoši uzskaitītas Satversmes tiesā izskatāmās lietas.

Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punkts noteic, ka Satversmes tiesa izskata lietas par likuma atbilstību Satversmei. Līdz ar to šā lēmuma 1.1. apakšpunktā norādītais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai. Savukārt šā lēmuma 1.2. apakšpunktā norādītais prasījums nav piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktam persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt tikai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā.

No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka ar pirmās instances tiesas tiesneša lēmumu noraidīts Pieteikuma iesniedzēja lūgums par nokavētā procesuālā termiņa atjaunošanu apelācijas sūdzības iesniegšanai. Par šo lēmumu Pieteikuma iesniedzējs iesniedzis blakus sūdzību. Pamatojoties uz apstrīdēto normu, tiesnesis atteicies pieņemt šo sūdzību, jo konstatējis, ka tai nav pievienoti dokumenti, kas apliecina drošības naudas samaksu. Pieteikumā norādīts, ka tādējādi ir aizskartas Pieteikuma iesniedzējam Satversmes 92. pantā noteiktās tiesības uz taisnīgu uz tiesu.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likumā noteiktās prasības.

6. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta otro daļu pieteikumu var iesniegt tikai tad, ja ir izmantotas visas iespējas aizstāvēt aizskartās tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, vai arī ja personai šādu iespēju nav.

No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem secināms, ka Pieteikuma iesniedzējam nav iespēju aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, jo atbilstoši Civilprocesa likuma 445. panta trešajai daļai tiesneša lēmums par atteikšanos pieņemt blakus sūdzību nav pārsūdzams.

Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtās daļas otrais teikums noteic: ja nav iespēju Satversmē noteiktās pamattiesības aizstāvēt ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, pieteikumu Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā no pamattiesību aizskāruma brīža.

Konkrētajā gadījumā termiņš konstitucionālās sūdzības iesniegšanai ir skaitāms no [datums], kad pirmās instances tiesas tiesnesis pieņēma lēmumu par atteikšanos pieņemt Pieteikuma iesniedzēja blakus sūdzību. Pieteikums Satversmes tiesā saņemts 2021. gada 30. jūnijā. Tādējādi minētais termiņš ir ievērots.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajā daļā un ceturtās daļas otrajā teikumā noteiktajām prasībām.

7. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktu pieteikumā ir jānorāda juridiskais pamatojums. Par juridisko pamatojumu Satversmes tiesas likuma izpratnē atzīstama juridiskā argumentācija, kurā pamatota apstrīdētās normas neatbilstība pieteikumā norādītajai augstāka juridiska spēka tiesību normai.

Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka apstrīdētā norma neatbilst Satversmes 92. panta pirmajam teikumam, jo liedz personai tiesības uz taisnīgu tiesu.

Satversmes tiesa ir atzinusi, ka taisnīga tiesa kā pienācīgs, tiesiskai valstij atbilstošs tiesas process aptver vairākus savstarpēji saistītus elementus, tostarp tiesības uz pieeju tiesai. Šīs tiesības var tikt ierobežotas tiktāl, ciktāl tās netiek atņemtas pēc būtības (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2012. gada 20. aprīļa sprieduma lietā Nr. 2011-16-01 15. punktu un 2018. gada 14. jūnija sprieduma lietā Nr. 2017-23-01 12. punktu*). Ja tiesību normā šāds ierobežojums ir paredzēts, tad Satversmes tiesa izvērtē: 1) vai tas noteikts ar pienācīgā kārtībā pieņemtu likumu; 2) vai ierobežojumam ir leģitīms mērķis; 3) vai ierobežojums ir samērīgs ar tā leģitīmo mērķi (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2008. gada 20. novembra sprieduma lietā Nr. 2008-07-01 9.–11. punktu*).

Pieteikumā vienīgi izklāstīti lietas faktiskie apstākļi un pausts Pieteikuma iesniedzēja viedoklis par tiesas nolēmumiem konkrētajā lietā. Proti, pirmās

instances tiesas tiesneša lēmumā, ar kuru noraidīts Pieteikuma iesniedzēja lūgums par nokavētā procesuālā termiņa atjaunošanu, neesot bijis izskaidrots tas, ka, iesniedzot blakus sūdzību, iemaksājama drošības nauda. Turklāt, konstatējot, ka sūdzībai nav pievienoti dokumenti, kas apliecina drošības naudas samaksu, tiesnesis esot varējis atstāt sūdzību bez virzības, nosakot termiņu trūkumu novēršanai, nevis atteikties to pieņemt. Taču šie apsvērumi nav uzskatāmi par pieteikuma juridisko pamatojumu Satversmes tiesas likuma izpratnē, jo Satversmes tiesa nepārvērtē tiesu nolēmumus un tiesību normu piemērošanas jautājumus (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2017. gada 17. novembra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2017-01-01 11. punktu*). Tādējādi pieteikumā nav sniegts juridiskais pamatojums tam, kādēļ apstrīdētā norma neatbilst Satversmes 92. panta pirmajam teikumam.

Līdz ar to pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktā noteiktajām prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 1. un 3. punktu, Satversmes tiesas 2. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc pieteikuma (pieteikums Nr. 127/2021), kuru iesniedzis [..].

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētājs

Aldis Laviņš